

ODRŽANA KOMEMORACIJA ZA BARDA HRVATSKOG GLUMIŠTA TONKA LONZU (1930. - 2018.)

Posljednji pljesak publike za velikog glumca velikih uloga

Piše: Bruno Lucić

U Kazalištu Mari-na Držića održana je 14. siječnja komemoracija za nedavno preminulog glumca Tonka Lonzu (1930. – 2018.). Okupljene je u ime organizatora pozdravila intendantica Dubrovačkih ljetnih igara, Dora Ružđjak Podolski.

Plijenio je plemenitošću, svečanošću i uzvišenošću

Kada je 1991. godine upisala kazališnu režiju, kolegij „Glume“ na prvoj godini vodio je upravo Lonza i njegova supruga Neva Rošić, čiji je nedolazak intendantica ispričala zbog zdravstvenih razloga.

- Zahvaljujući predanom radu i posvećenosti svakom studentu, rekla bih da mi je i prve profesionalne zadatosti kao i zanatske osnove prenio upravo profesor Lonza i hvala mu na tome zauvijek. Njegovi prvi nastupi na pozornici HNK-a u Zagrebu, potom novooosnovanom Zagrebačkom dramskom kazalištu, kasnije poznatom kao Dramskom kazalištu „Gavella“, ali ponajviše na otvorenim pozornicama Dubrovačkih ljetnih igara gdje je prvi put odigrao Goetheovog „Oresta“ u 23. godini života, zajam-

Volio je za sebe reći da je sramežljiv i da samo kad mora zna odglumiti javnu osobu, kazala je dogradonačelnica Jelka Tepšić

čili su tom izvanrednom glumcu, bljesak svojevrstnog društveno-kulturnog obećanja svrstavši ga već zarana u red velikana koji se svojim profesionalizmom nedjeljivim od etike, kako društvene, tako i javne, isticao u ravnodnevi hrvatskog kazališnog kruga. Plijenio je plemenitošću, svečanošću i uzvišenošću. Kruna glumčevog zrelog doba je uloga gospara Lukše što ga je igrao u tri navrata: prvi put u HNK u Zagrebu 1982. u režiji Ivica Kunčevića, a potom na Igrama 1999. i 2009. u režiji Joška Juvančića. Dragi profesore, neka Vam je vječna slava, poručila je intendantica Igar.

Redatelj Ivica Kunčević rekao je kako se ovom pri-

likom ne usudi improvizirati o tako „velikom glumcu“ pa je odlučio pročitati nekoliko rečenica iz svoje knjige „Redateljske bilješke“ koje je predstavio u kolovozu 2017. u sklopu 68. Dubrovačkih ljetnih igara.

- Kao što je Dora spomenula, zajedno smo radili „Dubrovačku trilogiju“ tijekom osamdesetih godina prošlog stoljeća. Tonko Lonza je jedan od onih glumaca uz čije su ime vezane antologijske interpretacije likova iz dubrovačke literature i mnogih drugih. Njegova briljantno misaono-emotivno i tehnički izbrušena i izvagana rečenica, moćni glasovni registar, kraljevska pojava i samosvjestan scenski nastup kupe

odmah svu pažnju. On je onaj u kojemu se taloži i zbraja dijalog, u vaterpolu bi se reklo: moćni teški sidraš – zabija golove i donosi pobjedu! Sve su se te odlike ispoljile i ovaj put, no gospara Lukšu je igrao posebno nadahnuto, toplije, kazao je Kunčević vidno potresen s okupljenima je na kraju svog govora podijelio zanimljivu anegdodu vezanu uz glumca i njegov Zaton.

Gluma je za njega bila poziv

Zamjenica dubrovačkog gradonačelnika Jelka Tepšić podsjetila je kako je Lonza posljednji put na Igrama nastupio 2010. istovremeno dobivši Grand prix Orlando za životno djelo.

- Tonko Lonza kao jedan od najistaknutijih hrvatskih glumaca uvijek je preferirao teatar jer je jedanput kazao kako su mu „par kvadrata i intime na sceni“ puno draži nego prostranstva filmskih vrpca. Unatoč toj profesionalnoj opredijeljenosti i na filmu je ostavio značajan trag. Poput mnogih velikana, gospodar Lonza je iznad svega cijenio svoju privatnost i jednostavan život. Volio je glumački poziv, a obožavao Dubrovnik, napose svoj Zaton u kojemu je provodio svaki dragocjeni trenutak. Volio je za sebe reći da je sramežljiv i da samo kad mora zna odglumiti javnu osobu. Gospar Lonza je vjerovao da je gluma poziv, a ne životni stil i smatrao je da glum-

ci moraju živjeti normalnim, građanskim životom te da moraju biti fizički i psihički savršeno zreli i imati izražene radne navike. Netko je jednom rekao kako ne postoje veliki i mali glumci, nego samo velike i male uloge, gospodar Tonko Lonza je bio veliki glumac velikih uloga. U povijesti Dubrovnika i Dubrovačkih ljetnih igara ostat će zapisan kao zaštitni znak našeg najznačajnijeg kulturnog festivala. U Gradu Dubrovniku osjećamo istinsku zahvalnost za sve što je gospodar Lonza u svom radnom vijeku učinio i zadužujemo se s pažnjom čuvati sjećanje na njega i njegovo djelo. U ime Grada Dubrovnika, gradonačelnika i mene osobno upućujem posljednji pozdrav bardu hrvatskog glumišta, gospodaru Lonzi. Neka mu je laka hrvatska zemlja, istaknula je Tepšić.

Dodatno, između govora prikazani su foto i videomaterijali koji prikazuju Lonzu tijekom njegovih izvedbi, a glumac je na kraju počašćen i posljednjim pljeskom.

On je onaj u kojemu se taloži i zbraja dijalog, u vaterpolu bi se reklo: moćni teški sidraš – zabija golove i donosi pobjedu, istaknuo je Ivica Kunčević

Tonko Lonza preminuo je 23. prosinca 2018. u 88. godini života